



ŠOLSKE KAZNI TREH GENERACIJ UČENCEV OŠ RODICA

Srečanje mladih zgodovinarjev ZPMS

Avtor: Luka Repar, 8. razred

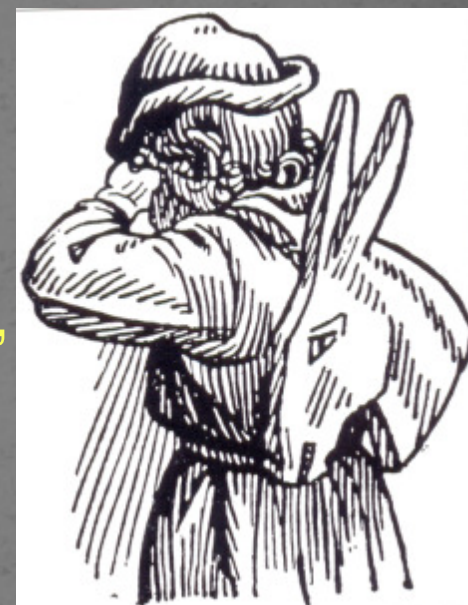
Mentorica: Vilma Vrtačnik Merčun, prof.

Osnovna šola Rodica
Domžale, maj 2009

STRAH BOŽJI JE ZAČETEK VSE MODROSTI.

Po Metodni knjigi iz leta 1775 so :

1. v šoli prepovedali uporabo naslednjih pripomočkov za kaznovanje:
 - *volovske bikovke, palice, biče,*
 - *zaušnice, drezanje, udarjanje s pestjo,*
 - *lasanje, klečanje, ščipanje za ušesa,*
 - *zasmehovanje in kazni čez čast, npr.: oslovska ušesa ali slamnate krone.*
2. **S šibo** so lahko kaznovali majhne šolarje, **z mehko palico** pa večje šolarje.
4. S ponavljanjem udarcev so kazen povečali.
5. Prepovedano je bilo kaznovati za nesposobnost, nerazumevanje učne snovi, nenamerno površnost ali nepazljivost.



PREPOVED TELESNE KAZNI LETA 1870

(24. člen šolskih pravil)

Kljub prepovedi so učitelji telesno kazen uporabljali vsaj še **do 1949** (pedagoška revija Popotnik).

Nekaj misli o telesnem kaznovanju skozi zgodovino:

- *Palico so uvedli zanikrni učitelji!* (rimski Kvintilijan)
- *Premalo jih kaznujete, preveč jih ljubite (pred 300 leti)*
- *Šiba je neškodljivo in v Svetem pismu priporočeno vzgojno sredstvo. Brez kaznovanja ni bilo in ne bo nobene šole in nobene hiše (terezijanska OŠ-1774)*
- *Šiba novo mašo poje (prva polovica 19. stol.)*
- *Šola brez discipline je kakor mlin brez vode. A disciplina ne sme tlačiti, ampak mora učenca navajati k prostovoljnemu izpolnjevanju dolžnosti (1945).*

CILJI RAZISKAVE

Kako so se spremenile kazni v zadnjih treh generacijah?

- Zanimala so me predvsem naslednja vprašanja:
 - Kakšni so (bili) **prekrški** za kaznovanje?
 - Kako se razlikujejo **načini kaznovanja**?
 - Ali so (bile) kazni **učinkovite**?
 - Kaj **danes** učitelji ukrenejo, če učenci motijo pouk?

METODE RAZISKOVANJA

POTEK DELA:

- izdelava delovnega načrta,
- **prebiranje literature,**
- anketa o kaznovanju za učence, starše in stare starše,
- anketa za učitelje,
- primerjava rezultatov,
- **oblikovanje ugotovitev,**
- dokončanje raziskovalne naloge.

KAZNOVANJE DANES

Ureja Pravilnik o pravicah in dolžnostih učencev v osnovni šoli (Uradni list RS št. 75/2004).

34. člen:

Vzgojni ukrepi so:

- ustni opomin,
- pisni opomin,
- strogi opomin razrednika,
- opomin oddelčnega učiteljskega zbora,
- opomin ravnatelja (premestitev v drug odd.),
- opomin učiteljskega zbora (prešolanje).

DOBRE IN SLABE STRANI KAZNOVANJA

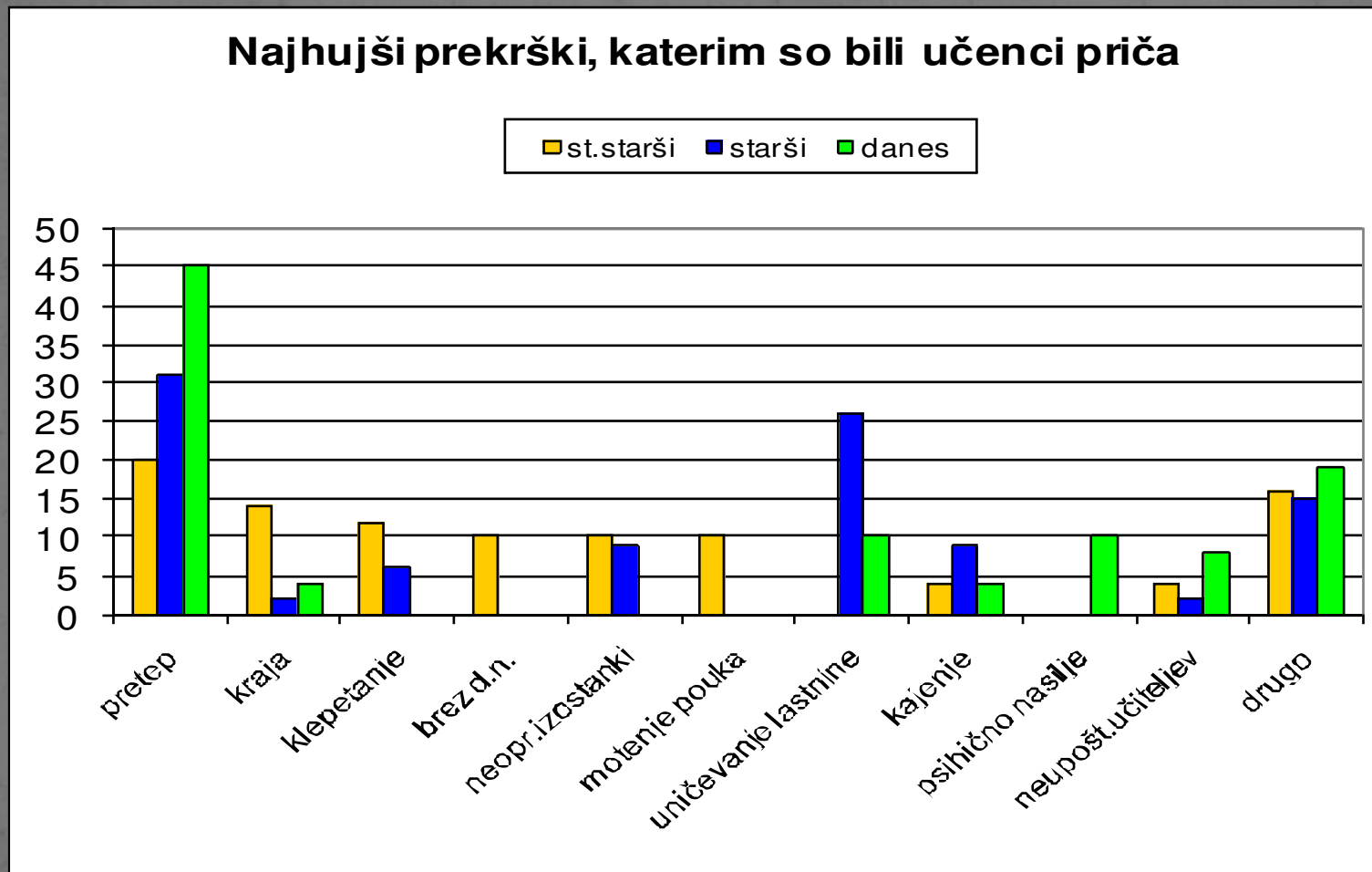
Prednosti:

- izboljšanje vedenja učenca,
- nadziranje negativnih čustvenih izbruhov,
- pomoč pri učenju pravilnega vedenja in
- hitra prekinitev neželenega vedenja.

Slabosti:

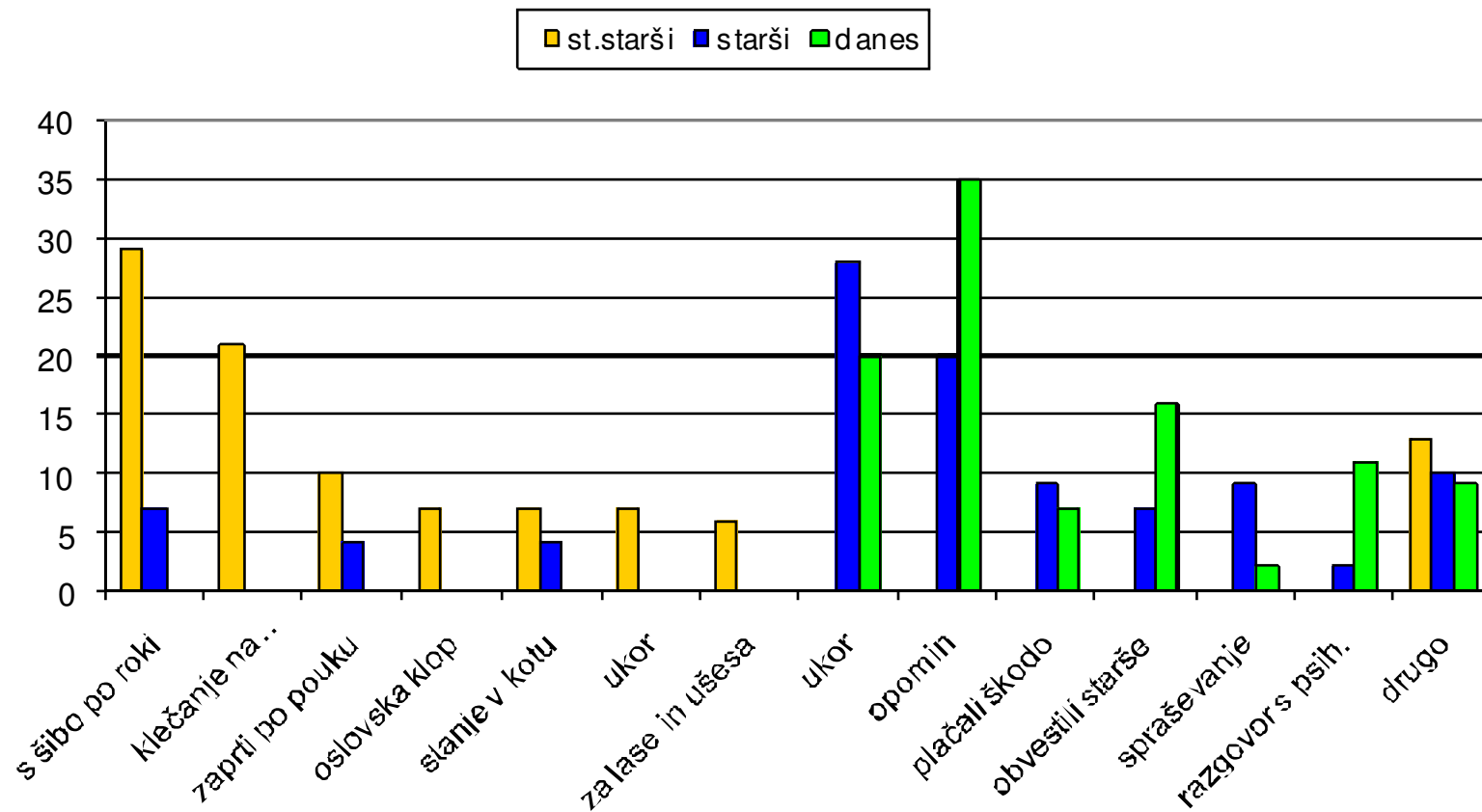
- učenci na kazen hitro pozabijo,
- poslabša se odnos med učiteljem in učencem,
- vzbujanja negativna čustva,
- učitelji se navadijo reševati probleme s kaznovanjem.

Najhujši šolski prekrški treh generacij

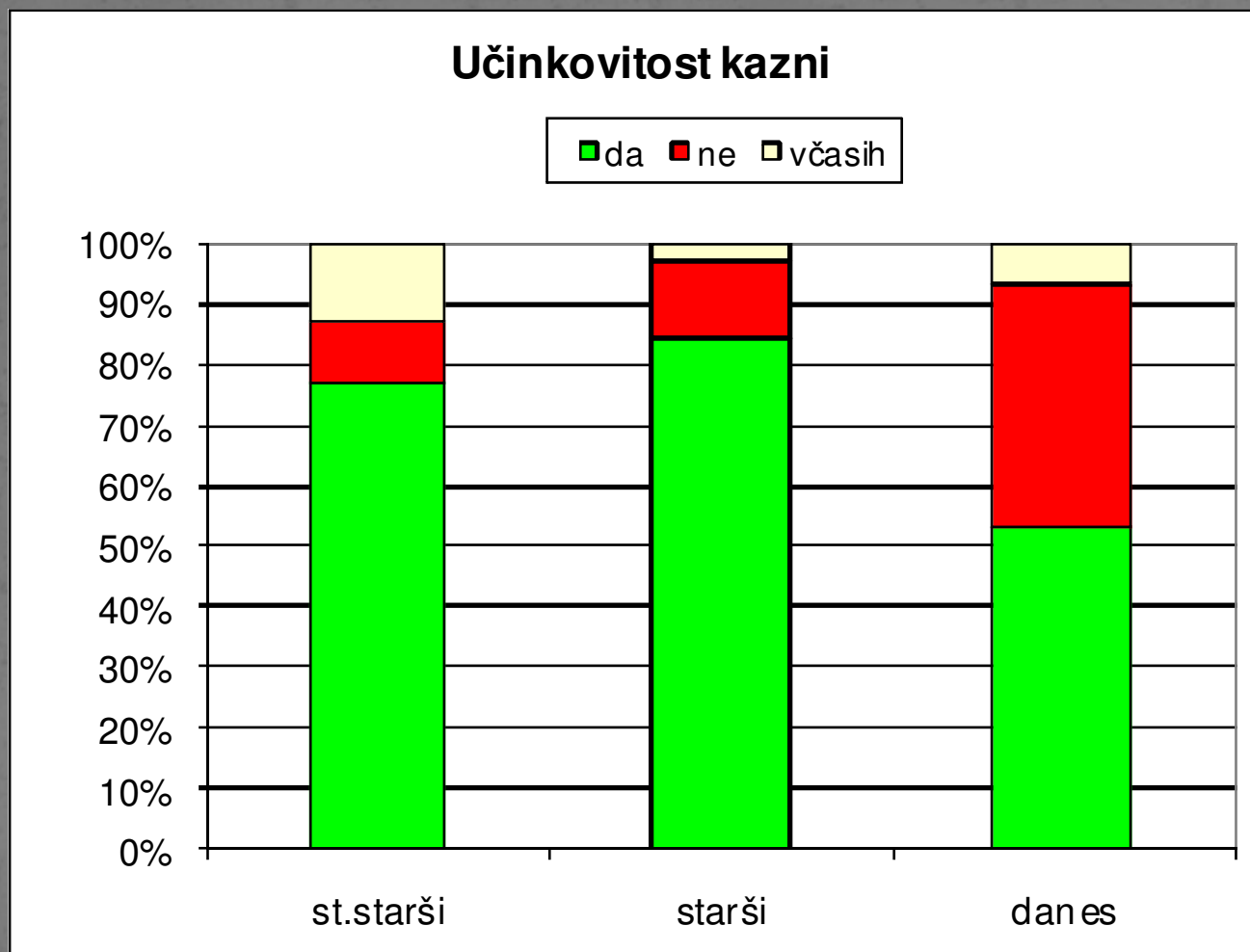


Načini šolskega kaznovanja treh generacij

Kaznovanje kršiteljev

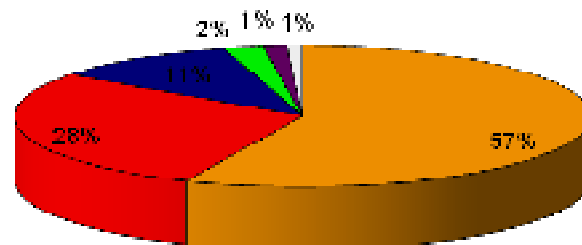


Učinkovitost šolskih kazni treh generacij



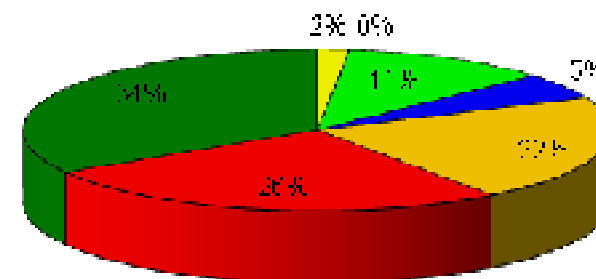
IZREČENI OPOMINI V ZADNJIH PETIH LETIH

Vrste izrečenih opominov v obdobju
2003/04 - 2007/08



■ lasti opomini ■ prijeli opomini ■ surovi post
■ opomini zaradi LUF ■ opomini zaradi odstopa ■ opomini zaradi

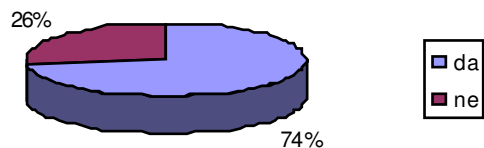
Število izrečenih opominov v obdobju
2003/04 - 2007/08 po razredih



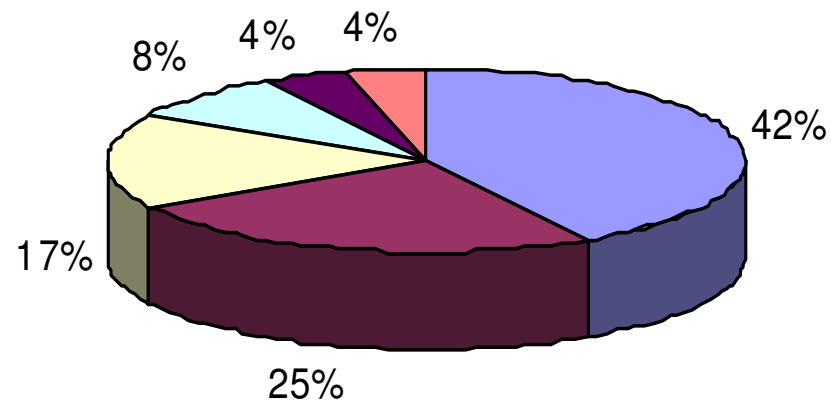
■ 3. raz ■ 4. raz ■ 5. raz ■ 6. raz ■ 7. raz ■ 8. raz ■ 9. raz

KAKO UKREPAJO UČITELJI DANES?

1. Ali se vam je že kdaj zgodilo, da so vas učenci užalili?



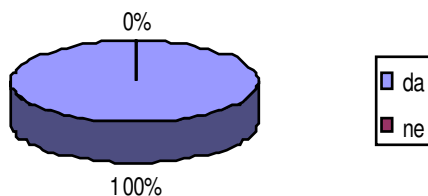
1.1. Kaj bi storili, če bi vas učenci užalili?



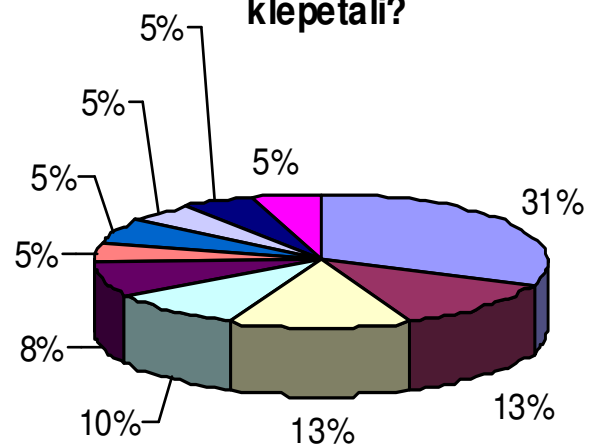
■ pogovor ■ ozavestim ■ opravičilo
■ ignoriram ■ obv. starše ■ užaljenost

KAKO UKREPAJO UČITELJI DANES?

3. Ali se vam je že kdaj zgodilo, da so učenci med vašo razlago klepetali?



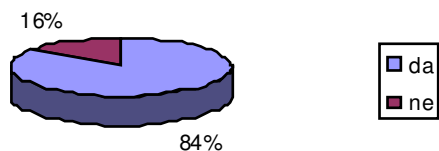
1.3. Kaj bi storili, če bi učenci med vašo razlago klepetali?



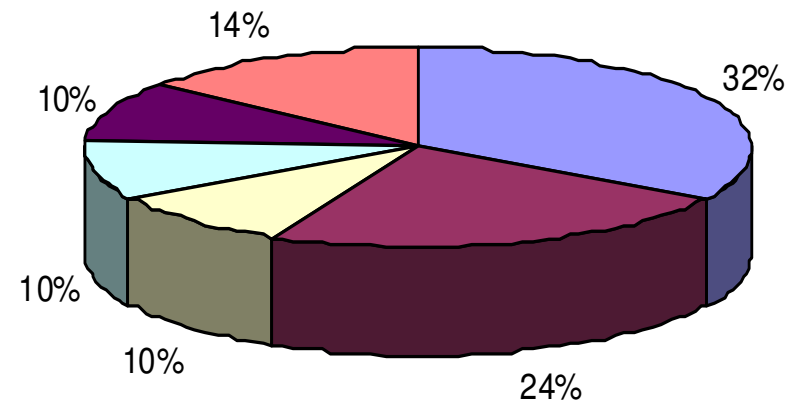
- | | | | |
|---------------|-------------|-------------|------------|
| opozorilo | pogovor | zaposlitev | motivacija |
| igra, premor | premetitev | ozaveščanje | grožnje |
| tišja razlaga | spraševanje | | |

KAKO UKREPANJO UČITELJI DANES?

9. Ali se vam je kdaj zgodilo, da učenci niso upoštevali vašega opozorila ali pre povedi?



1.9. Kaj bi storili, če bi učenci še vedno delali tisto, na kar ste jih pred tem opozorili?



■ pogovor ■ opozorilo ■ zaposlitev ■ obv.starše ■ vzg.ukrep ■ drugo

Kaj je bilo najhujše, kar so učitelji doživeli med poukom?

ŽALITVE:

tikanje, zmerjanje, seganje v besedo, učenci prilepili listke na hrbet učitelja,

NENAVADNE STVARI:

učenka je jedla mravlje, pijan učenec je bruhal, učenec je učitelja ugriznil v roko,

UNIČEVANJE STVARI:

razbito steklo in grafoskop, kraja,

OGROŽANJE VARNOSTI:

ko učitelji niso mogli zaščititi učencev, uporaba vžigalnika,

NESREČE:

nudenje prve pomoči, učenka je padla v nezavest,

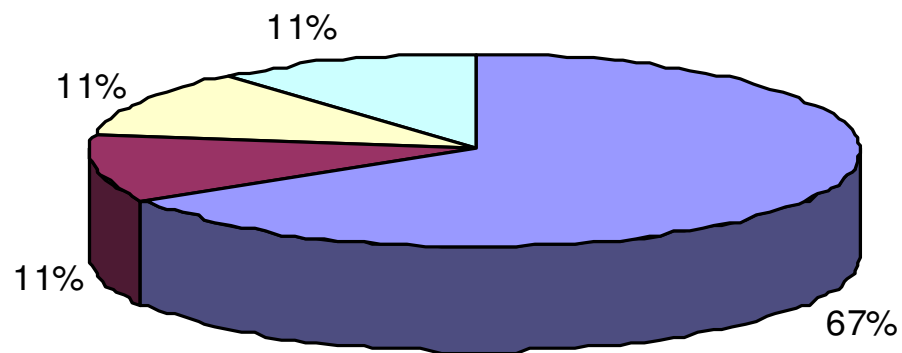
NASILJE: pretep, odrievanje učitelja, grožnje,

SLABE LASTNOSTI:

zahrbtnost in škodoželjnost učenca.

Kaj bi učitelji naredili, če bi se učenci stepli med seboj?

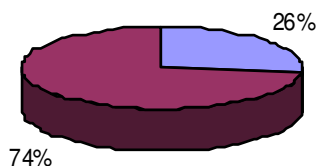
2.1. Kaj bi storili, če bi opazili, da so se učenci stepli med seboj?



■ pogovor ■ obv.razrednika ■ obv.staršev ■ obv.psihologa

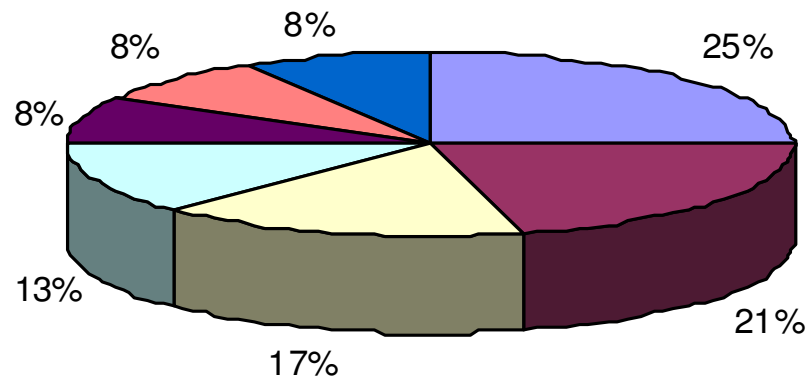
Kaj bi učitelji naredili, če bi jim učenci grozili?

2. Ali se vam je že kdaj zgodilo, da so vam posamezni učenci grozili?



■ da
■ ne

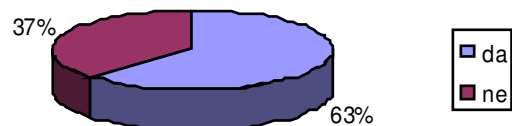
2.2. Kaj bi storili, če bi vam učenci grozili?



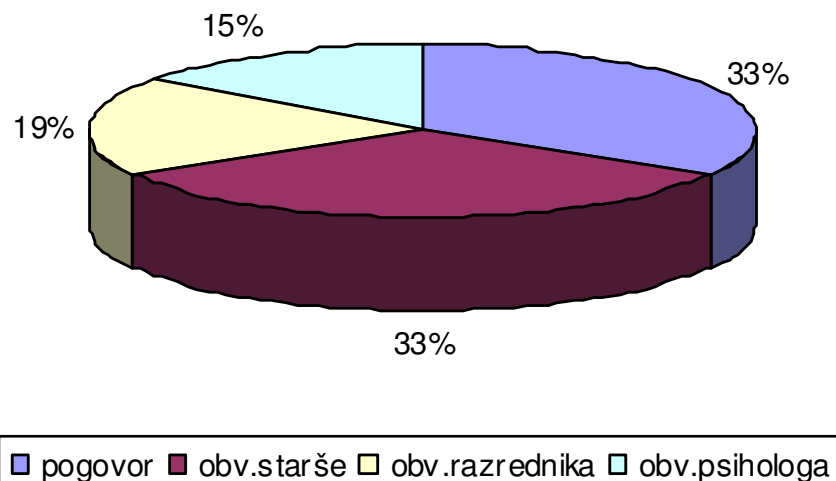
■ obv. staršem ■ pogovor ■ obv. razrednika ■ obv. ravnateljico
■ obv. psihologa ■ šala, humor ■ obv. policijo

Kaj bi učitelji naredili, če bi opazili, da učenec smrdi po cigaretah?

6. Ali se vam je že kdaj zgodilo, da ste opazili, da učenec smrdi po cigaretah?



2.6. Kaj bi storili, če bi opazili, da učenec smrdi po cigaretah in bi sumili, da kadi?

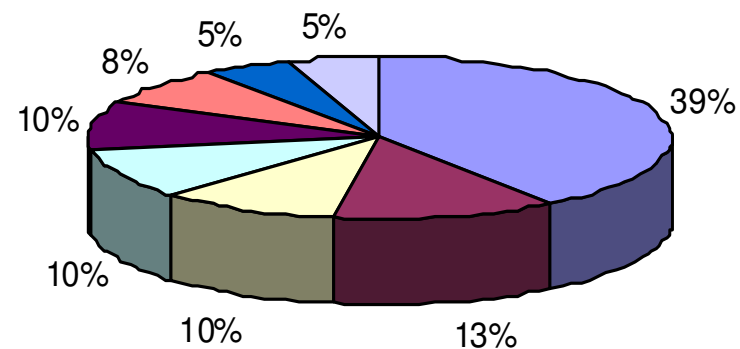


Kaj bi učitelji storili, če bi opazili spolno nasilje?

8. Ali se vam je že kdaj zgodilo, da so učenci z otipavanjem nadlegovali sošolke?

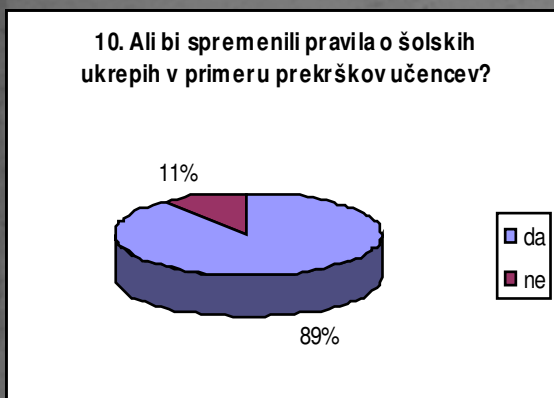


2.8. Kaj bi storili, če bi učenci nadlegovali učenke tako, da bi jih otipavali za intimne dele?



■ pogovor ■ obv. psihologa ■ opozorilo ■ opomin
■ obv. razrednika ■ ustavitev ■ obv. starše ■ drugo

Ali bi učitelji spremenili pravila o šolskih ukrepih v primeru prekrškov učencev?



Predlogi za spremembe:

- povečali bi pristojnosti učitelja, manj bi prelagali ukrepanje na razrednika,
- želijo bolj jasna in strožja pravila ter ukrepe,
- poenostavili bi izrekanje kazni in načrtali bi jasno sosledje ukrepov,
- želijo večjo doslednost pri ukrepanju ob nespoštovanju šolskih pravil,
- ukrepanje naj bo razumno, logično, s ciljem ustaviti neprimerno vedenje,
- imeti želijo več časa za razgovore in reševanje problemov učencev,
- Opomini naj bi bili združeni s praktičnimi kaznimi, npr. koristno delo na šoli,
- težji ukrepi se naj ne bi brisali po enem letu, ...



UGOTOVITVE

Vrsta prekrškov

St. gen.: klepetanje, pretepi, kraje, neznanje

Sred. gen.: klepetanje, pretepi, kraje, žalitve

Danes: žalitve, uničevanje lastnine, pretepi,
grožnje



Načini kaznovanja

St. gen.: fizične kazni: palica, šiba, zaušnice, lasanje, druge kazni: stanje v kotu, "zaprti" po pouku, pisanje zaobljub, klečanje na koruzi

Sred. gen.: fizične kazni: zaušnice, lasanje, druge kazni: stanje v kotu, "zaprti" po pouku, pisanje zaobljub, ukori;

Danes: opomini (stopnjevanje), pogovor, opozorilo.



Učinki kaznovanja

Neučinkovitost kazni se povečuje.

St. in sred. gen.: prekrški se večinoma niso ponavljali (78 % oz. 83 % učinkovitost);

Danes – ukrepi so manj učinkoviti, kršitve se ponavljajo (52 % učinkovitost).



ZAKLJUČEK

- ▶ Danes kazni fizično ne bolijo in so veliko milejše kot včasih.
- ▶ Danes se zgodi več hujših prekrškov, predvsem je opazen porast nasilja.

Učitelji bi potrebovali več časa za razgovore in reševanje problemov učencev.

Zdi se, da učitelji še niso našli najboljših načinov, kako umiriti in prevzgojiti najbolj moteče učence.